

Vad har hänt med det svenska samhällsförtroendet?

LENNART WEIBULL

Individens förtroende för en verksamhet påverkas av bl a:

- Erfarenhet av verksamhetens sätt att fungera ("utvärdering")
* * *
- *Det egna beroendet av verksamheten ("betydelse, värdegemenskap, engagemang")*
- *Verksamhetens ställning i opinionen ("viktighet")*

Förtroendefrågan

Hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande institutioner och grupper sköter sitt arbete?

Femgradig svarsskala

Förtroendebalans: stort minus litet förtroende

Förtroendet för samhällsinstitutioner 2015 (procent och balansmått)

Samhällsinstitution	Mycket stort	Ganska stort	Varken/ eller	Ganska litet	Mycket litet	Summa procent	Förtroendebalans
Sjukvården	16	52	20	9	3	100	+56
Universitet/högskolor	10	48	36	4	2	100	+52
Polisen	12	50	26	9	3	100	+50
Radio/TV	9	46	34	8	3	100	+44
Domstolarna	11	41	33	10	5	100	+37
Riksbanken	10	38	40	8	4	100	+36
Grundskolan	8	36	38	13	5	100	+26
FN	9	32	37	15	7	100	+19
Svenska kyrkan	7	27	41	14	11	100	+9
Kungahuset	9	27	36	13	15	100	+8
Försvaret	6	23	45	18	8	100	+3
Dagspressen	3	26	44	19	8	100	+2
Riksdagen	4	24	43	21	8	100	-1
Regeringen	4	25	35	22	14	100	-7
Storföretagen	2	21	47	22	8	100	-7
De fackliga org	3	22	42	22	11	100	-8
Bankerna	4	23	35	25	13	100	-11
Kommunstyrelserna	2	18	47	24	9	100	-13
EU-kommissionen	2	15	44	26	13	100	-22
Europaparlamentet	2	14	44	26	14	100	-24
De politiska partierna	2	11	44	31	12	100	-30

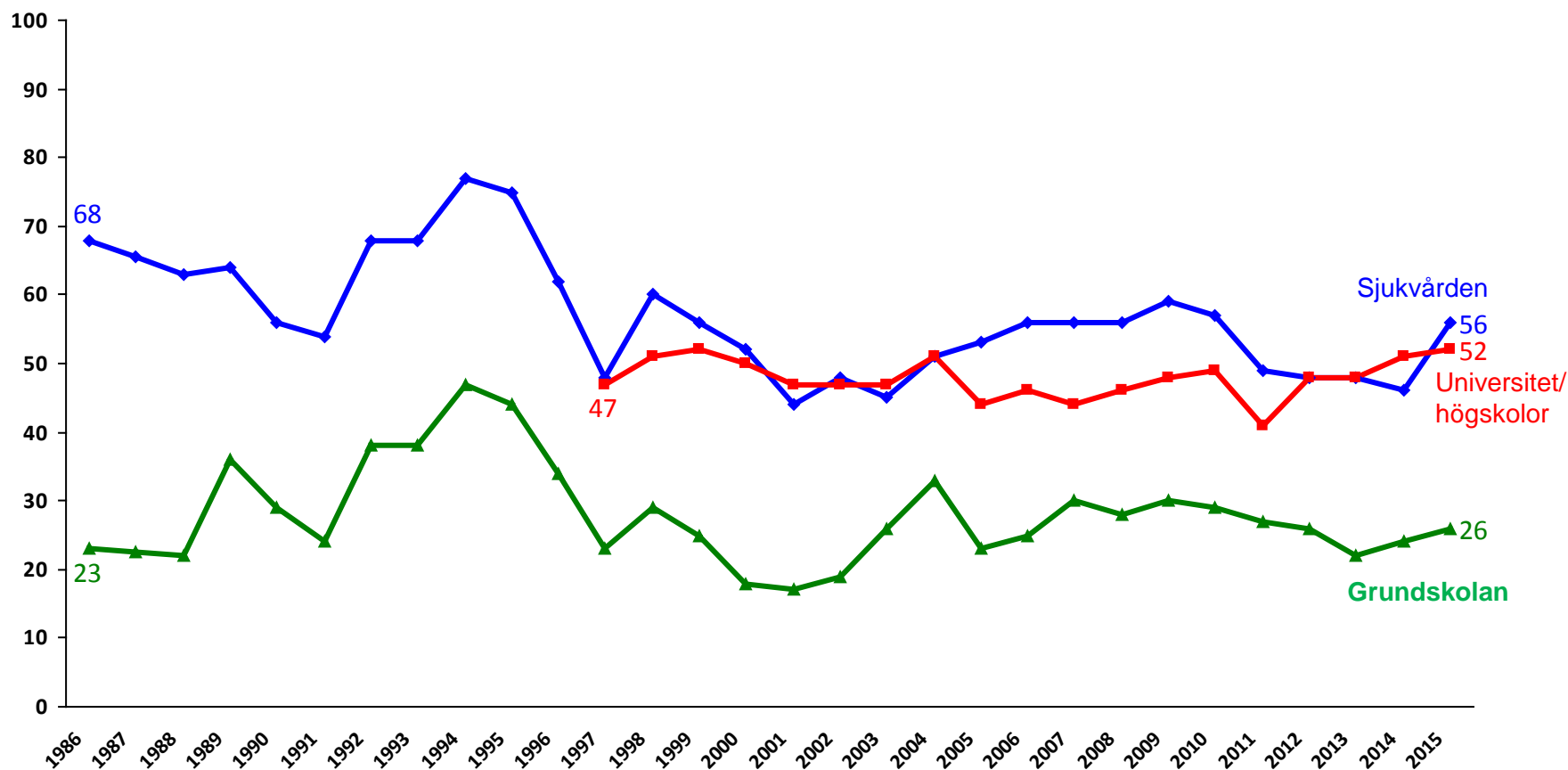
Exempel på förändringsmönster:

- Långsiktig opinionsförskjutning, t ex synen på politiska institutioner
- Kortsiktig opinionsförändring, t ex Kungahuset enskilda år
- Paradigmatiska skiften, t ex bankerna
- Regelbundet återkommande förändringsmönster, t ex valårseffekten

Sjukvård, grundskola och universitet (förtroendebalans)

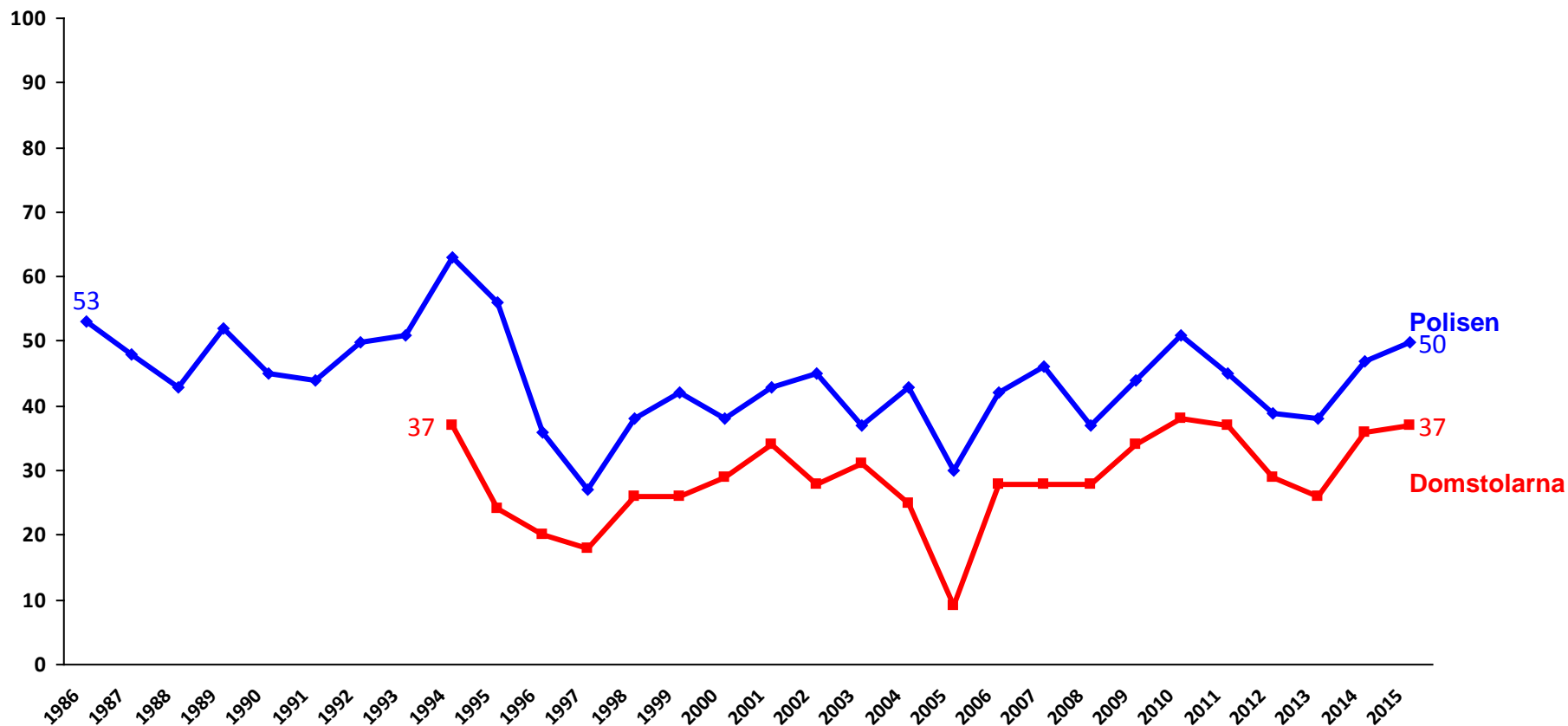
förtroendebalans

Polisen och domstolarna

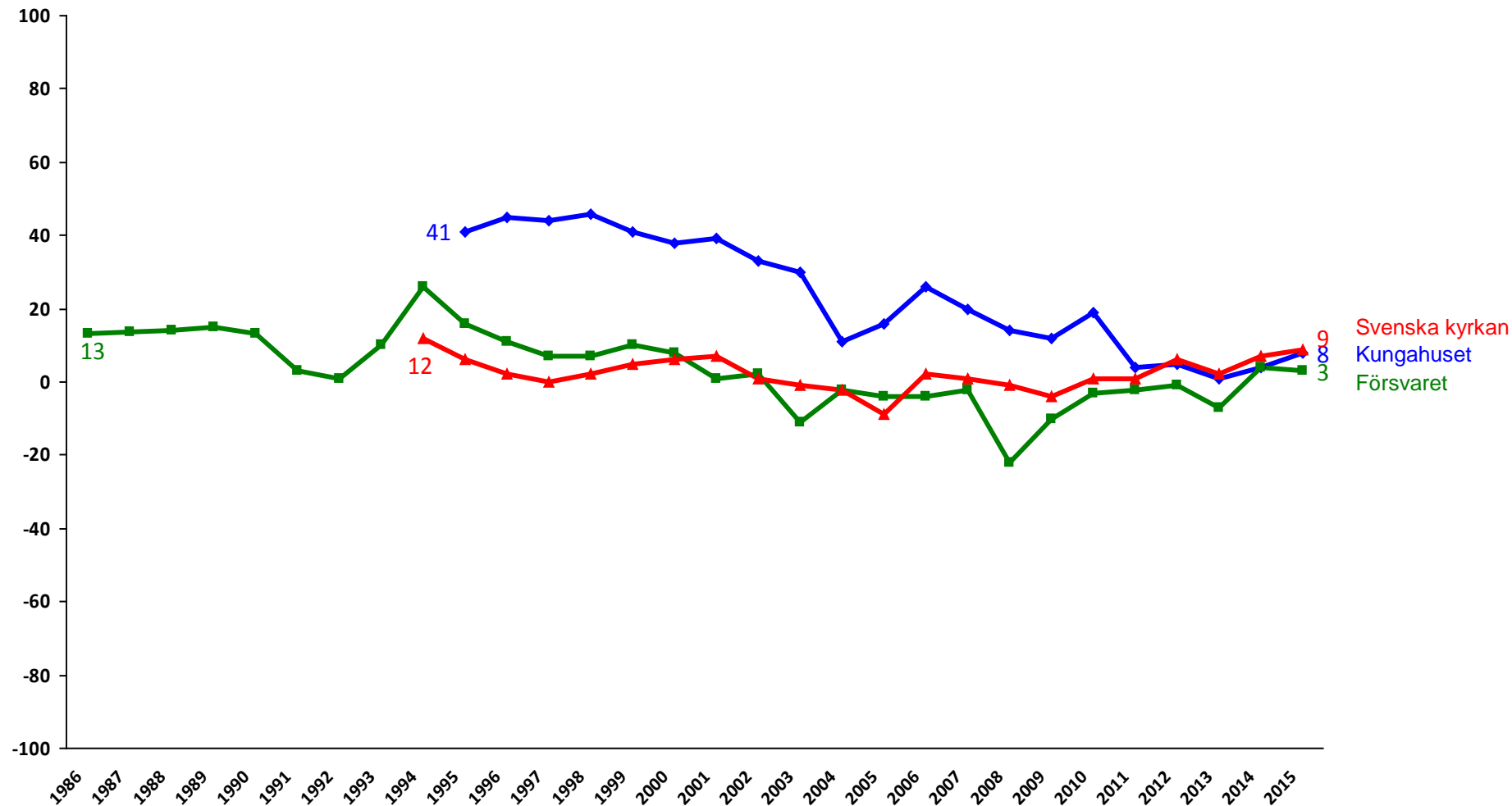
förtroendebalans

Försvaret, Kungahuset och Svenska kyrkan

förtroendebalans

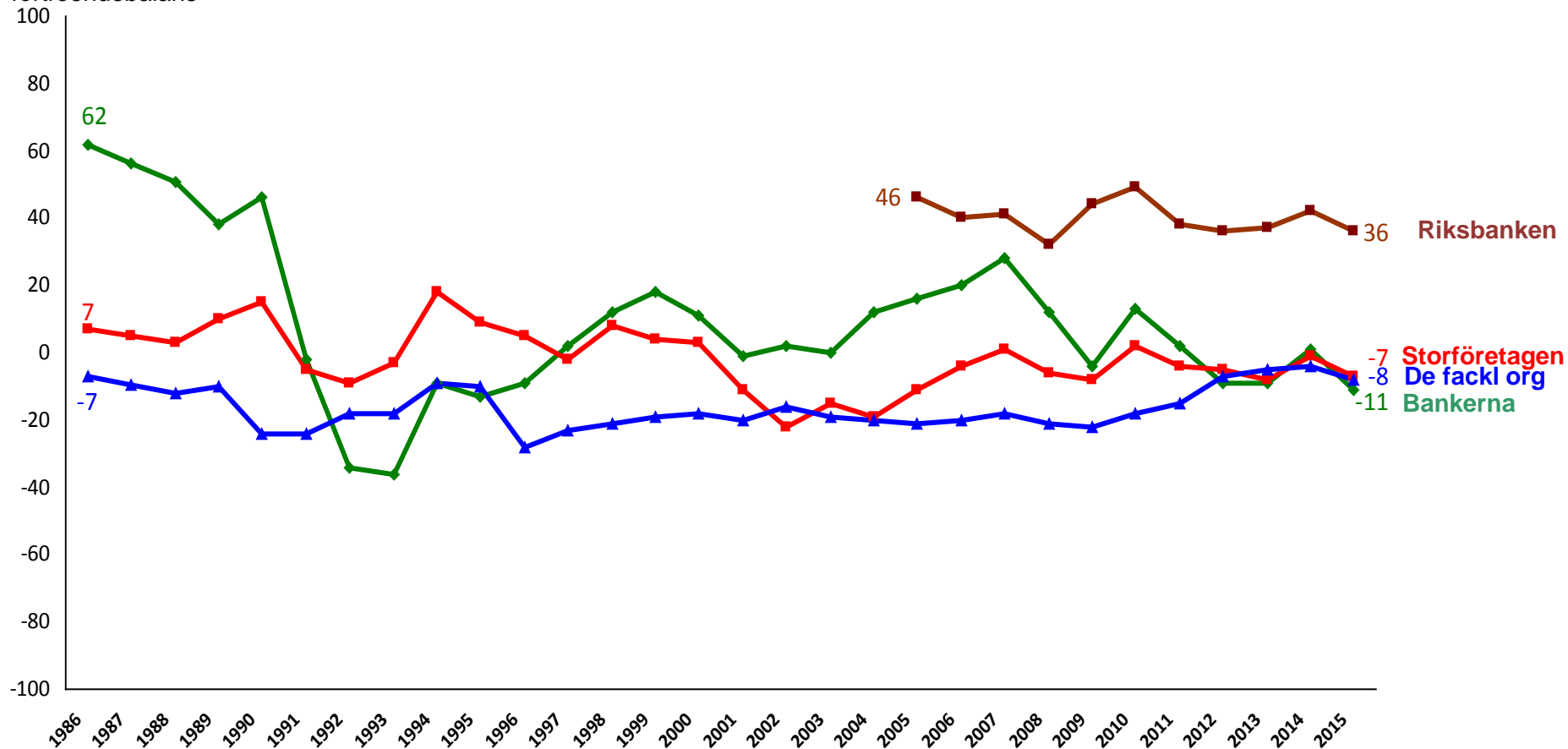
Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986 - 2015.

Bankerna, Riksbanken, storföretagen och de fackliga organisationerna

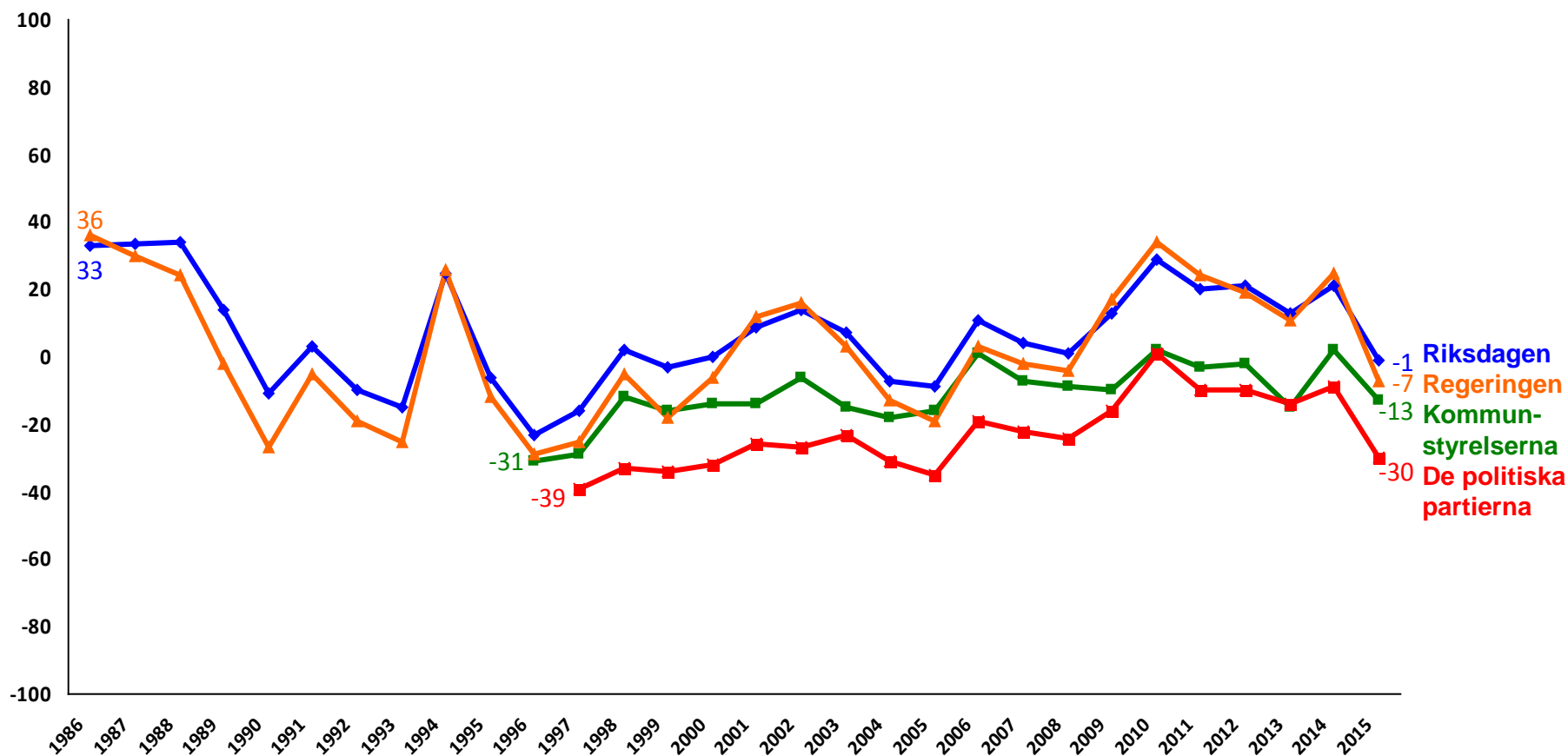
förtroendebalans

Riksdagen, regeringen, kommunstyrelserna och de politiska partierna

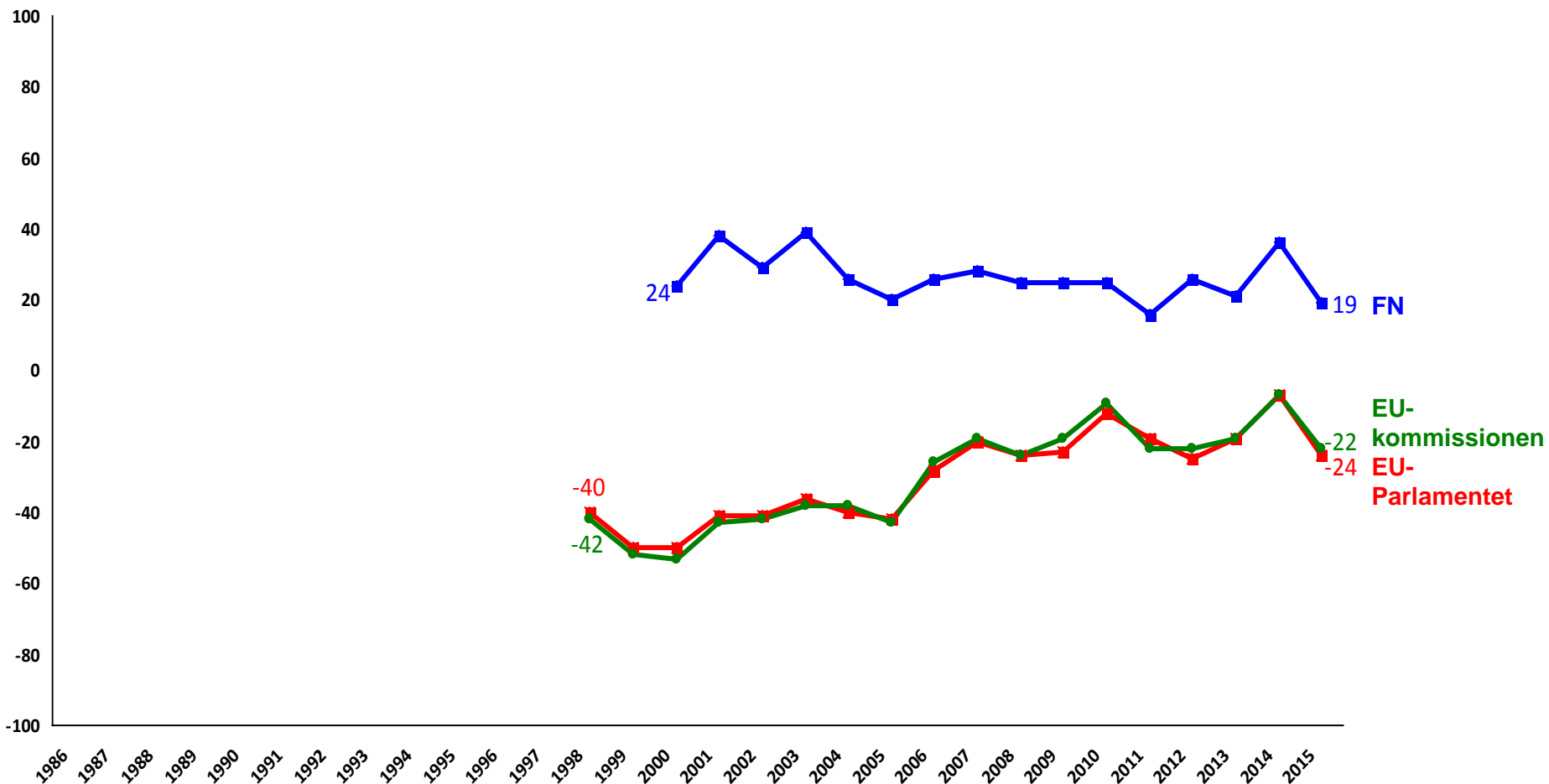
förtroendebalans

FN och EU-institutionerna

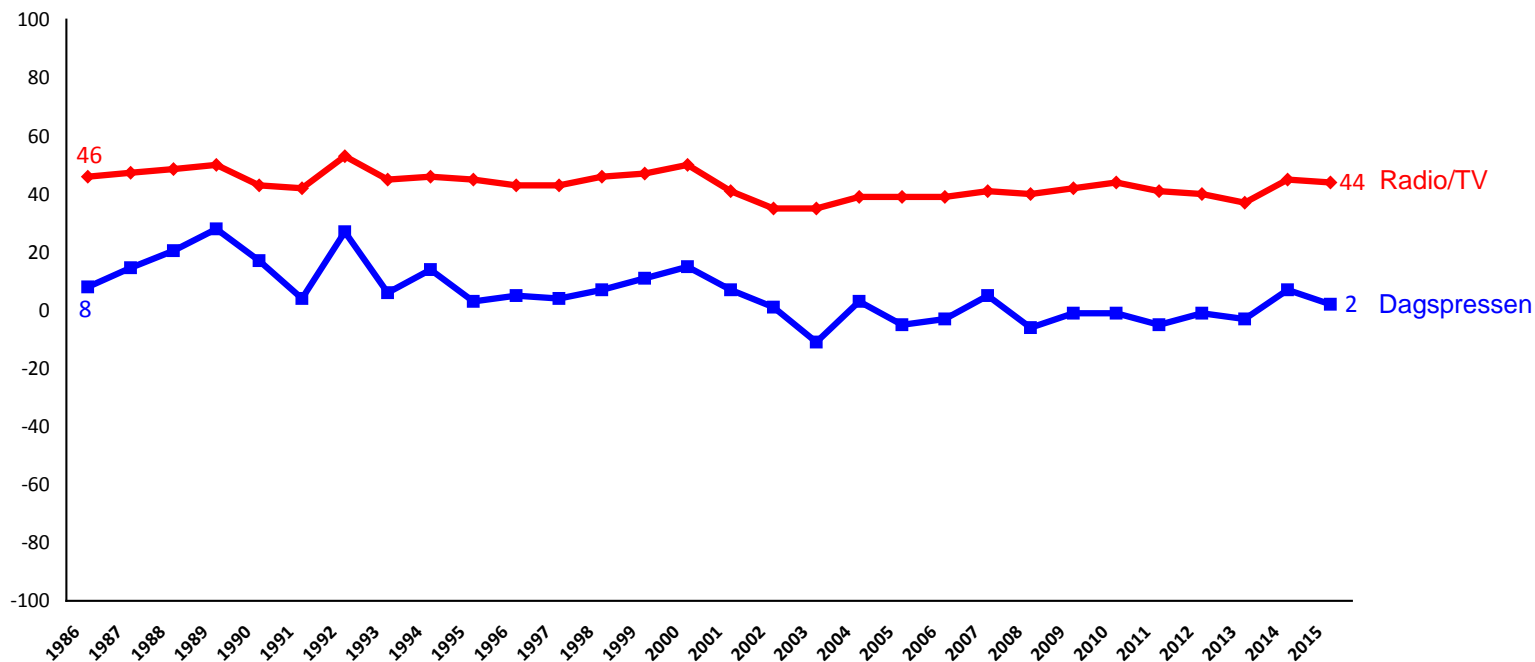
förtroendebalans

Radio-tv och dagspress

Förtroendebalans

Vad har störst betydelse för vad 2015?

Kön

Polisen, Europainstitutionerna och Svenska kyrkan

Ålder

Universiteten, Europainstitutionerna, FN och radio-tv

Utbildning

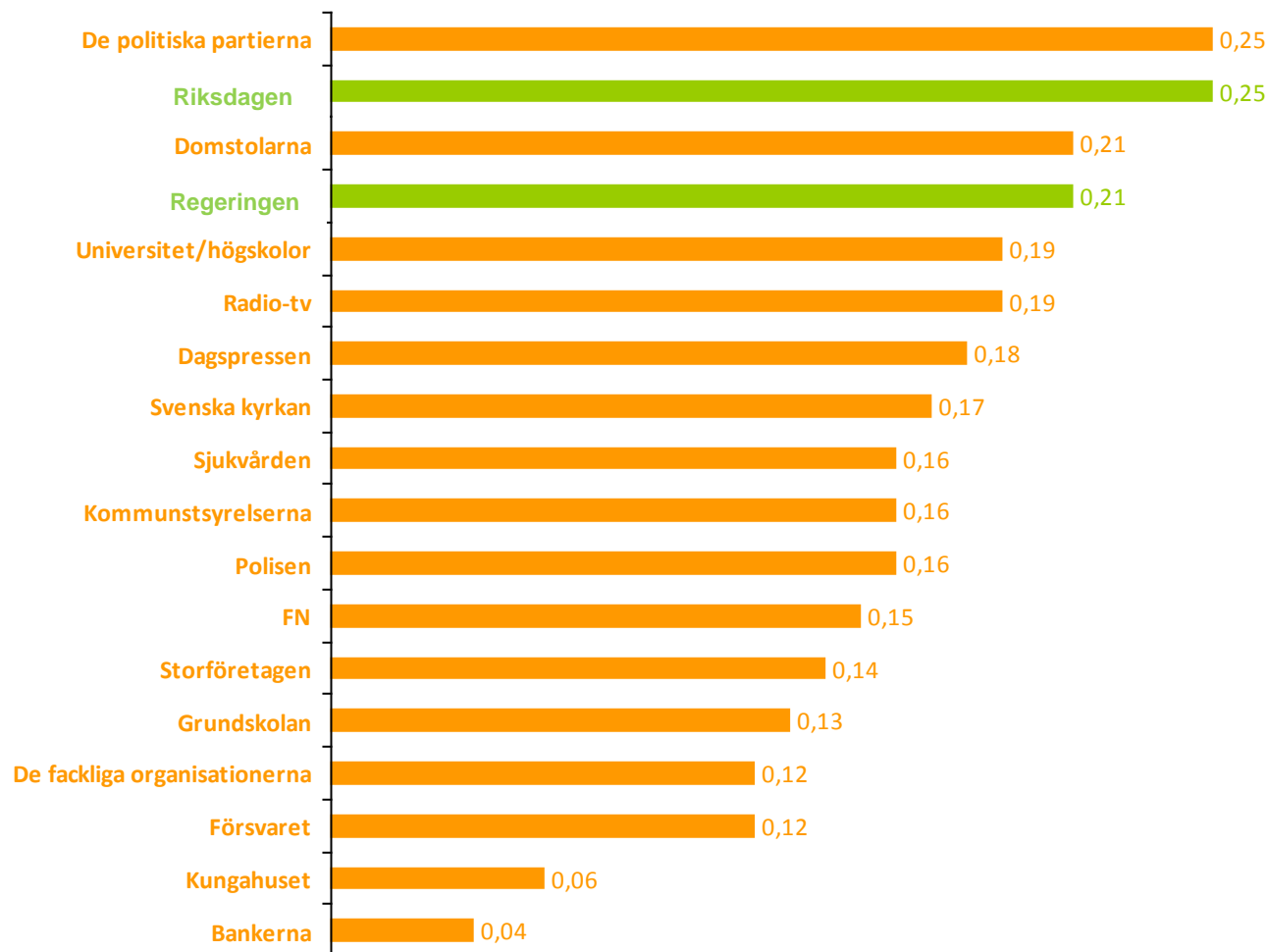
Universiteten, domstolarna, riksdagen och Europainstitutionerna

Vänster-högerinställning

Regeringen, storföretagen, fackliga organisationer, Kungahuset, riksdagen och bankerna

Grundsyn: korrelationer mellan institutionsförtroende och tillit till andra människor, 2015

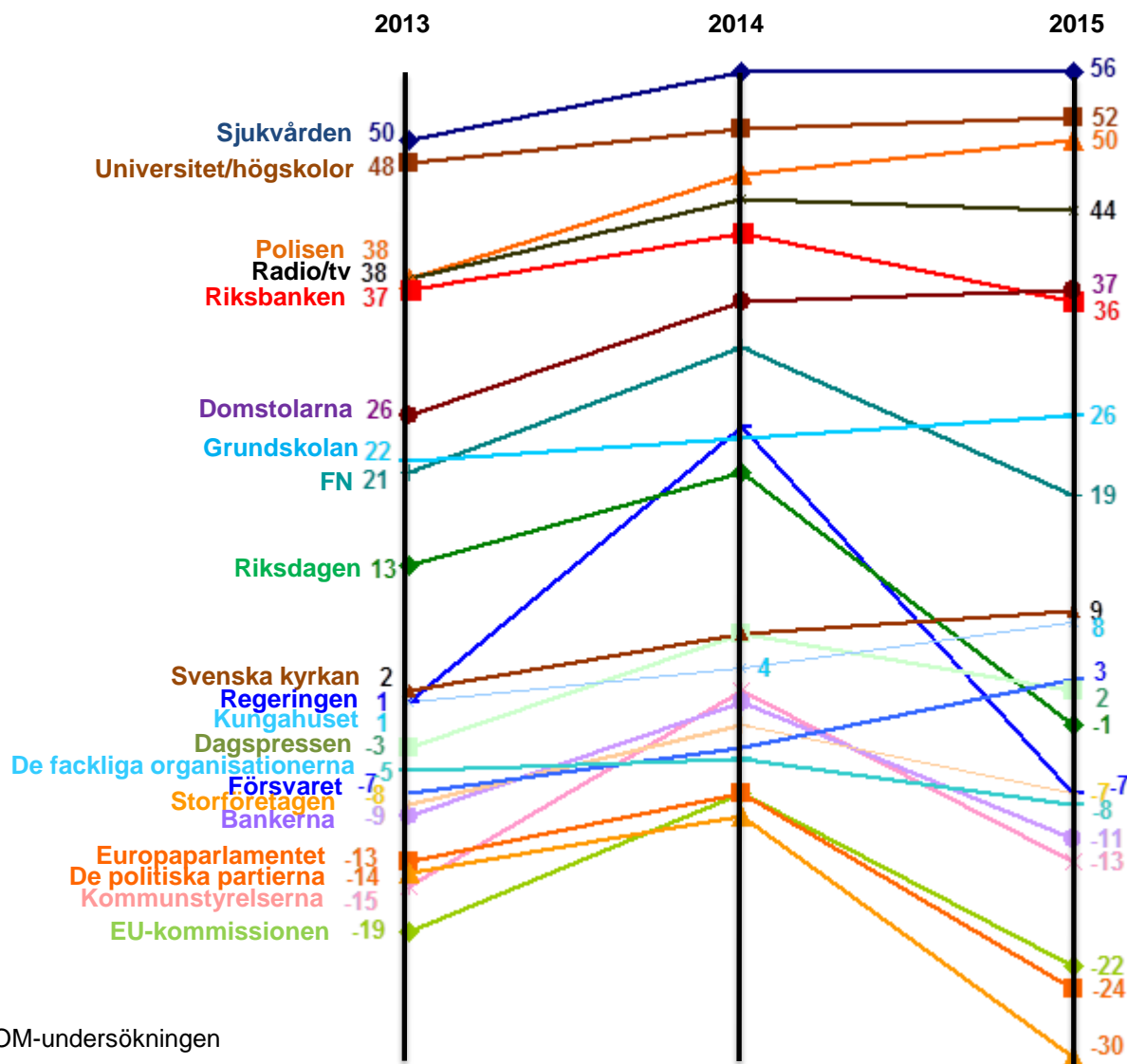

Anm: Produktmomentkorrelationer.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2015.

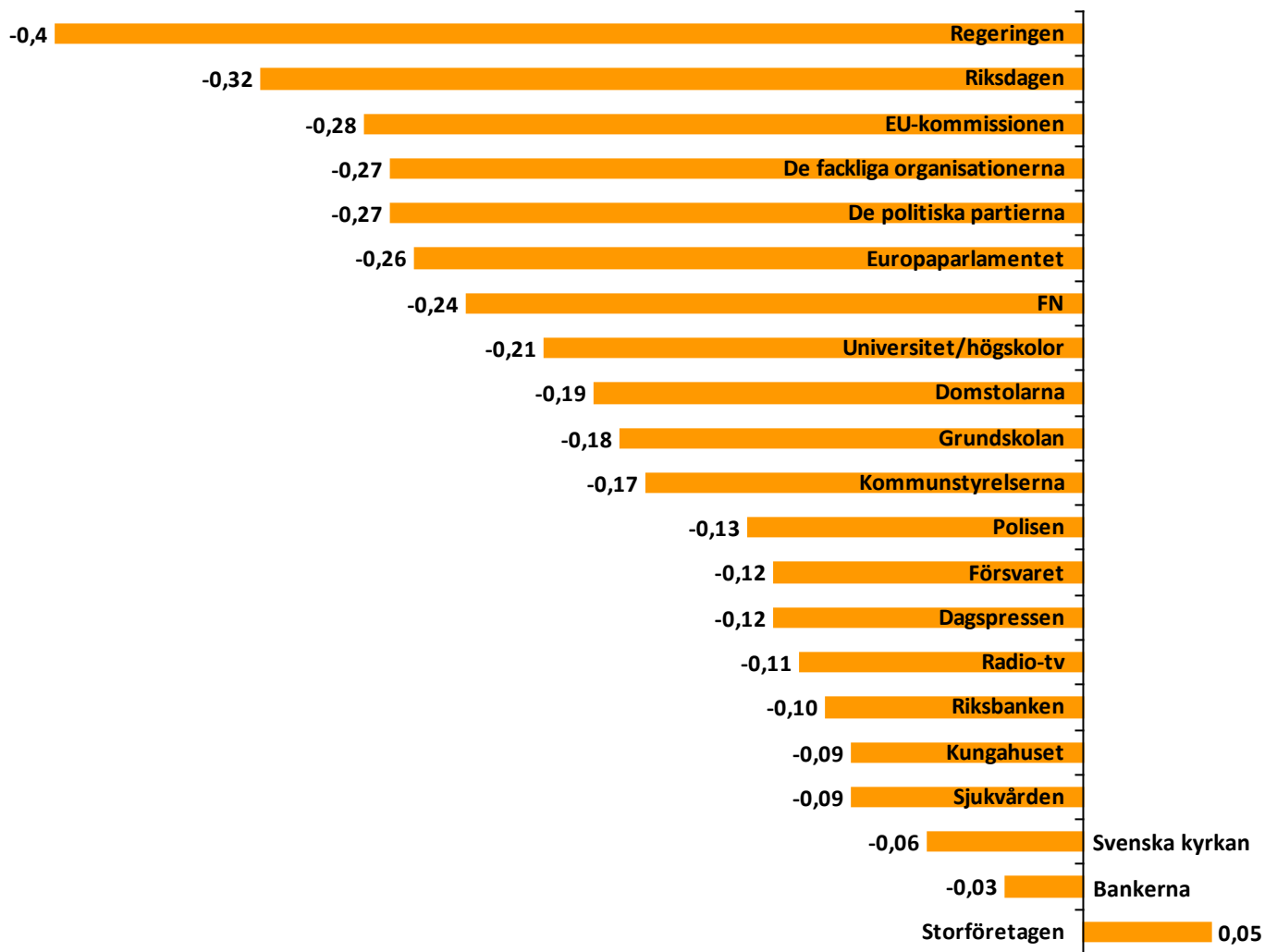

Samhällsförtroende 2013, 2014 och 2015 (balansmått)

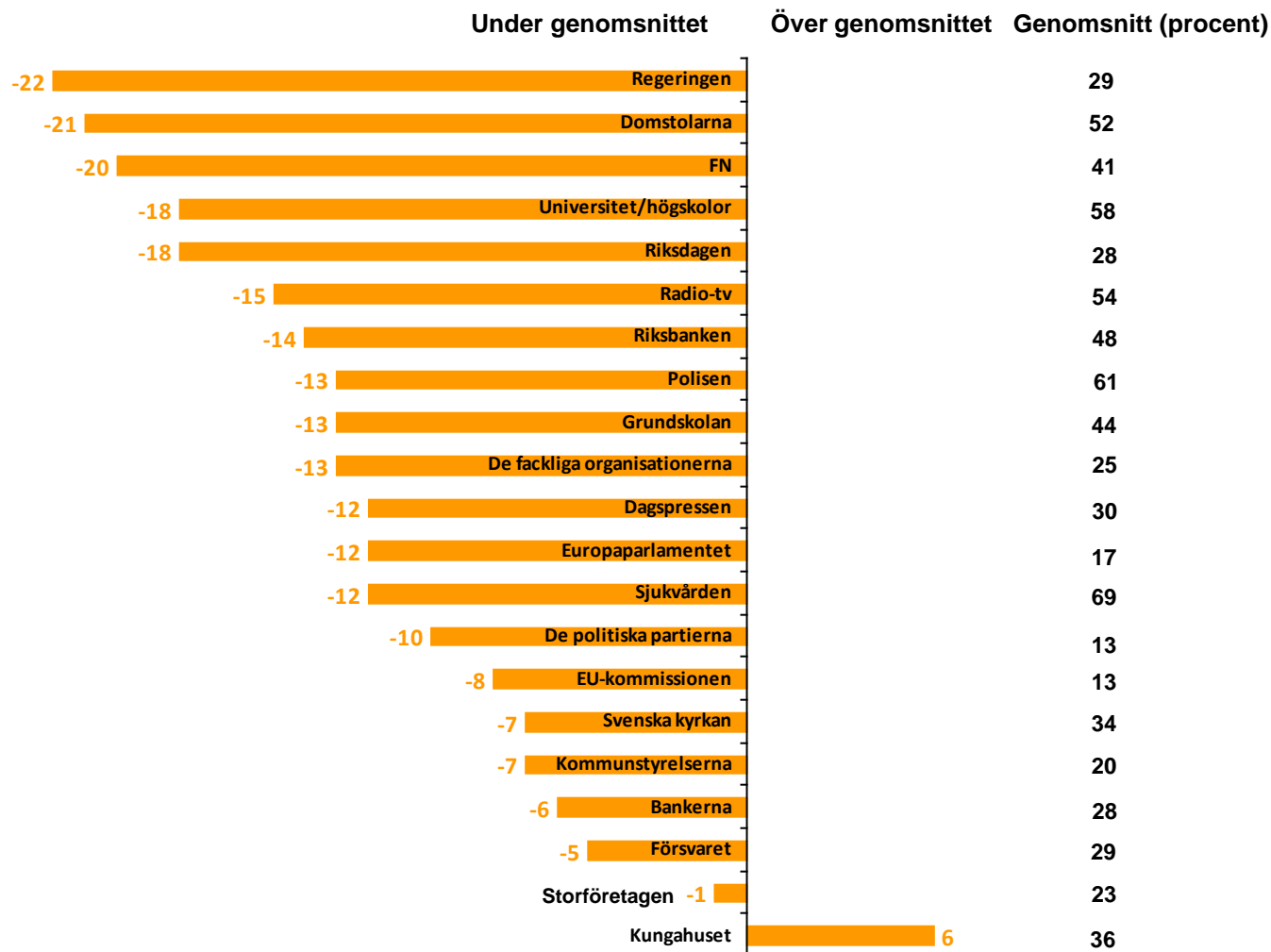
Samband mellan synen på flyktingmottagning och förtroende 2015

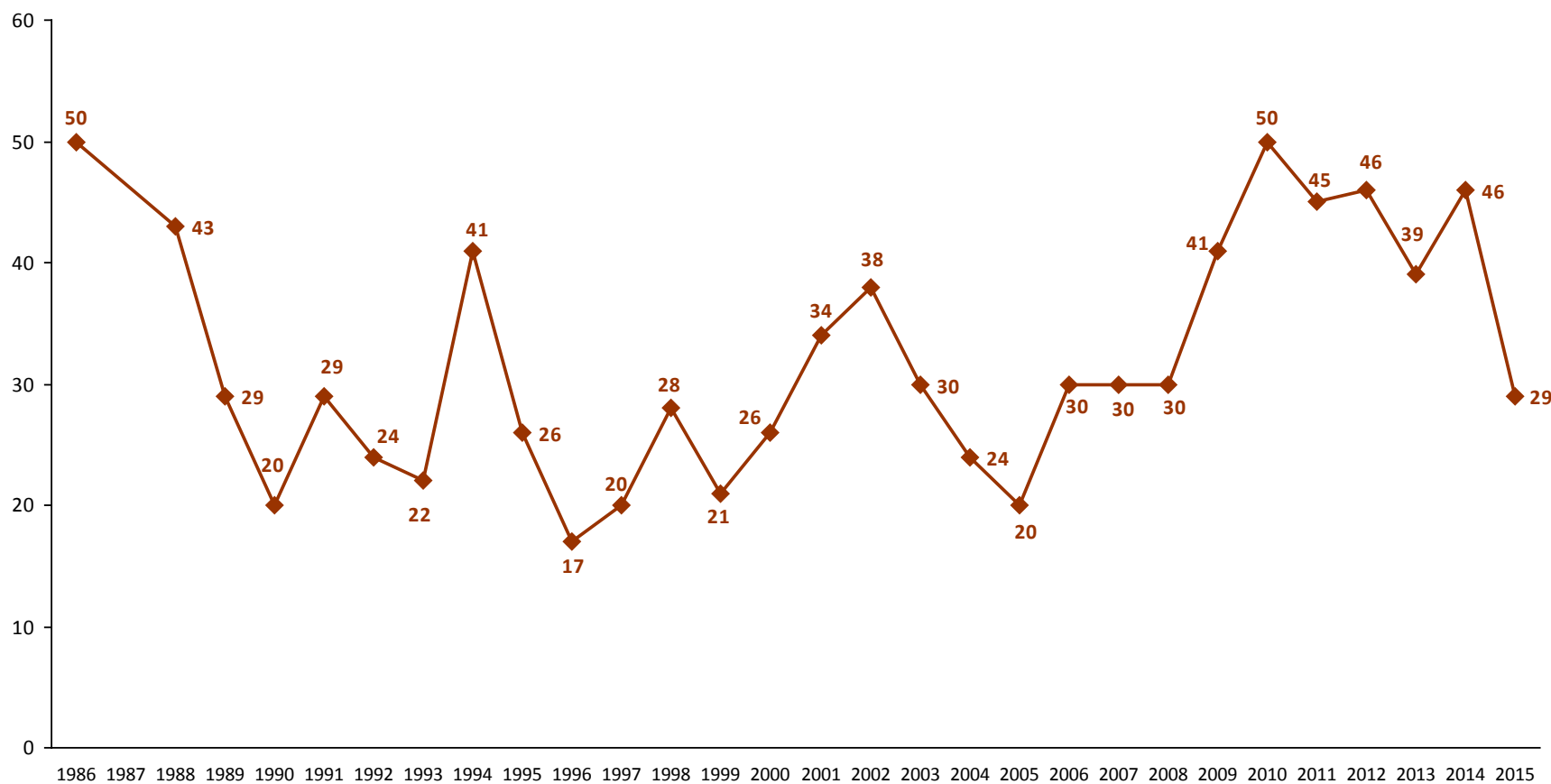

Sverigedemokraternas förtroende i förhållande till genomsnittsförtroendet 2015 (procentenheter)

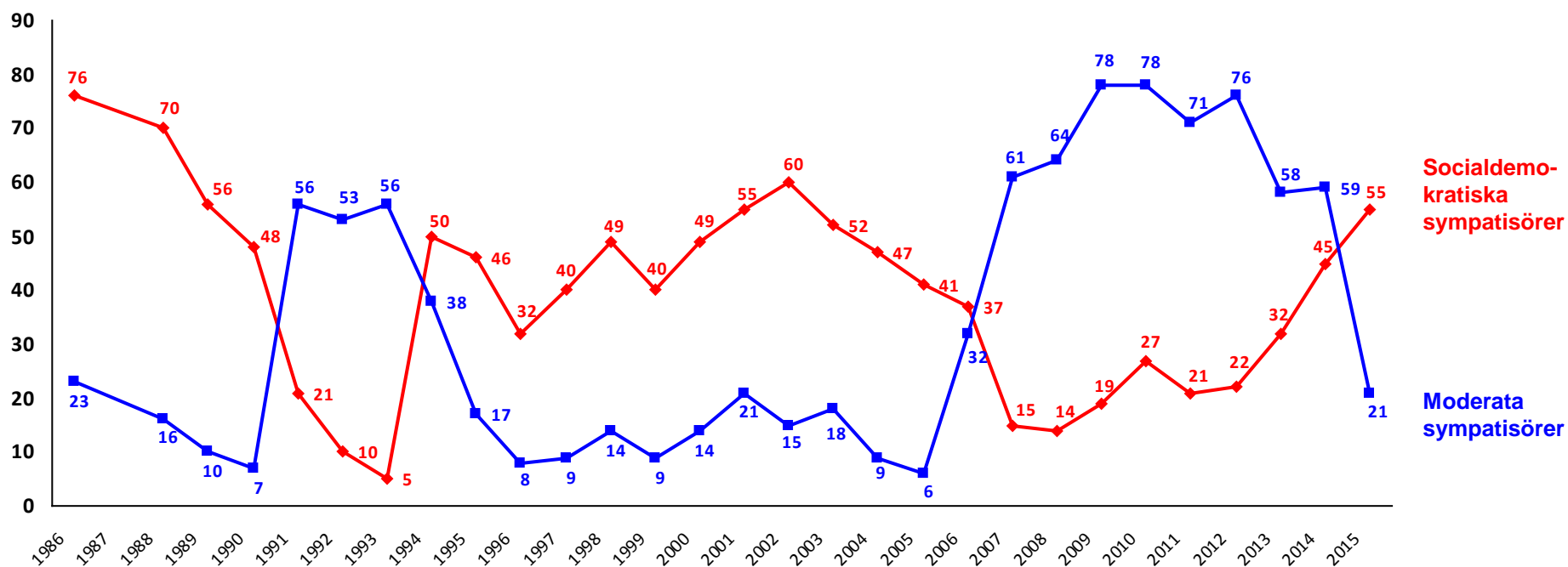

Förtroende för regeringen 1986 - 2015 (procent)

Förtroende för regeringar bland S- respektive M-sympatisörer 2015 (procent)

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 1986 – 2015.

Korta slutsatser

Viss försvagning i samhällsförtroendet
mellan 2014 och 2015

En allmän nedgång för de politiska institutionerna

Främst utbildning och ideologi skiktar samhällsförtroende

Grundsyn och enskilda frågor har särskild betydelse